

**EUROOPPALAISTEN TURVALLISUUS-
KYSYMYSTEN KANSAINVÄLISEN
TUTKIMUSOHJELMAN
PERUSTAMINEN**

EUROOPPALAISTEN TURVALLISUUSKYSYMYSTEN
KANSAINVÄLISEN TUTKIMUSOHJELMAN
PERUSTAMINEN

Valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän raportti

Valtioneuvoston kanslialle

Valtioneuvoston kanslia asetti 25.10.1995 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Helsinkiin sijoitettavan eurooppalaisten turvallisuuskysymysten tutkimuslaitoksen perustamisen edellytyksiä sekä hahmotella tällaisen laitoksen yleinen tutkimusprofiili ja laatia esitys laitoksen organisaatioksi ja rahoitukseksi.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin ministeri Jaakko Iloniemi ja jäseniksi ulkoasiainsihteri Alec Aalto Valtioneuvoston kansliasta, alivaltiosihteri Jaakko Blomberg Ulkoasiainministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Kirsti Eskelinen-Liukkonen Ulkoasiainministeriöstä, ylitarkastaja Sirkka-Leena Hörkkö Opetusministeriöstä, valtiotieteen tohtori Alpo Rusi Tasavallan Presidentin kansliasta ja johtaja Tapani Vaahtoranta Ulkopoliittisesta instituutista. Työryhmän raportin pohjaksi tarvittavaa selvitystyötä varten Valtioneuvoston kanslia nimesi valtiotieteen lisensiaatti Teija Tiilikaisen Åbo Akademista.

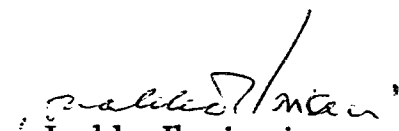
Työryhmä on kuullut ulkopuolisina asiantuntijoina professori Esko Antolaa ja professori Harto Hakovirtaa Turun yliopistolta, professori Osmo Apusta, professori Burkhard Auffermannia ja johtaja Jyrki Käköstä Tampereen yliopistolta, professori Vilho Harlea Helsingin yliopistolta, neuvotteleva virkamies Jyrki Iivosta ja

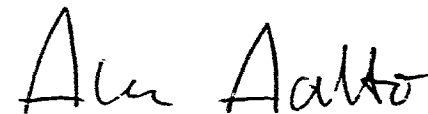
neuvotteleva virkamies Pauli Järvenpää Puolustusministeriöstä, johtaja Kaarle Ruutua Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitokselta, puheenjohtaja Jarmo Virmavirtaa Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiöstä ja professori Raimo Väyrystä University of Notre Damesta.

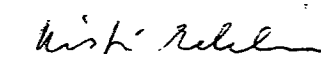
Työryhmä piti työskentelynsä aikana seitsemän kokousta.

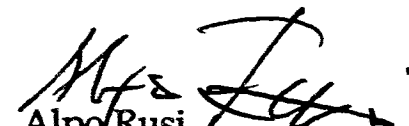
Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittavasti raporttinsa Valtioneuvoston kanslialle.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1996

Jaakko Iloniemi

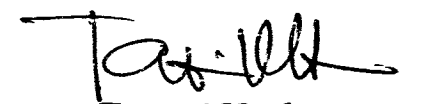

Alec Aalto

Kirsti Eskelinen

Alpo Rusi

Jaakko Blomberg

Sirkka-Leena Hörkkö

Tapani Vaahtoranta

Teija Tiilikainen

EUROOPPALAISTEN TURVALLISUUSKYSMYSTEN KANSAINVÄLISEN TUTKIMUSOHJELMAN PERUSTAMINEN

Työryhmän selvitys

1.	JOHDANTO	s.1
1.1.	Työryhmän tehtävät	s.2
1.2.	Selvitystyön lähtökohdat ja vaiheet	s.3
2.	TURVALLISUUSKYSMYSTEN TUTKIMUS EUROOPASSA	s.4
2.1.	Tutkimuslaitosten rakenne, mittasuhteet ja organisaatio	s.8
2.2.	Tutkimuslaitosten profiili, suuntautuminen ja toimintamuodot	s.9
3.	TURVALLISUUSKYSMYSTEN TUTKIMUS SUOMESSA	s.12
3.1.	Turvallisuuskysymykset UPI:ssa	s.13
3.2.	Turvallisuuskysymykset TAPRI:ssa	s.14
3.3.	Turvallisuuskysymykset MPKK:n Strategian laitoksella	s.16
4.	UUDEN TURVALLISUUSKYSMYSTEN TUTKIMUSYKSIKÖN PERUSTAMISEN EDELLYTYKSET	s.17
4.1.	Yleiset edellytykset	s.17
4.2.	Suomen EU-jäsenyyteen liittyvät edellytykset	s.18
4.3.	Kansalliseen tutkimuskenttään liittyvät edellytykset	s.20
5.	SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN RAKENNE JA SUHDE ULKOPOLIITTISEEN INSTITUUTTIIN	s.22
5.1.	Kansainvälinen tutkimuskeskus	s.22
5.2.	Kansainvälinen tutkimusohjelma	s.23
5.3.	Työryhmän esitys tutkimusyksikön organisoimiseksi	s.25
6.	SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN TOIMINTAMUODOT	s.26
6.1.	Projektien toiminta: julkaisut ja seminaarit	s.27
6.2.	Muu toiminta ja yhteistyö	s.28
7.	SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN RAHOITTAMINEN	s.29
7.1.	Rahoituksen pääasialliset lähteet	s.30
7.2.	Rahoituksen tarve ja kohdentaminen	s.31
8.	TYÖRYHMÄN ESITYS: TIIVISTELMÄ	s.32

1. JOHDANTO

Tasavallan presidentti kiinnitti ETYK:n 20-vuotisjuhlissa huomiota tarpeeseen lujittaa Euroopan turvallisuudesta tehtäviä yhteisiä arvioita. Tältä pohjalta syntyi ajatus Suomen panoksen vahvistamisesta eurooppalaisten turvallisuuskysymysten tutkimuksessa esimerkiksi Suomessa tehtävän tutkimuksen kansainvälistä profiilia nostamalla sekä sen tukemisella uusien institutionaalisiin järjestelyin.

Alustava selvitystyö osoitti, että presidentin esittämän aloitteen toteuttaminen riippuu Suomen omista toimenpiteistä. Suomeen kohdistuu yhtäältä odotuksia uuden turvallisuuspoliittisen asiantuntemuksen ja tutkimustiedon tuomisesta EU:n piiriin. Suomen geopoliittinen asema ja aktiivinen rooli Euroopan turvallisuuden kehittämisessä ovat antaneet erityistä aihetta näihin odotuksiin. Toisaalta nykyisten tutkimusresurssien niukkuus ja pirstoutuneisuus edellyttää vakavaa harkintaa uusien tutkimusyksiköiden perustamisen suhteen. Uudelta turvallisuuskysymysten tutkimusyksiköltä edellytettäisiin, että se kykenisi täysipainoiseen projektiyhteistyöhön alan kotimaisten ja ulkomaisten tutkimuslaitosten ja -ryhmien kanssa. Sen tutkimusprofiilin tulisi olla muotoiltu niin, että työnjako kotimaisten tutkimuslaitosten kanssa olisi selkeä ja että vuorovaikutus niiden samoin kuin muiden tutkijayhteisöjen kanssa olisi toimiva. Uuden yksikön tulisi olla toiminnallisessa yhteydessä Ulkopoliittiseen instituuttiin siten, ettei viimeksi mainitun asema kärsisi tästä suhteesta vaan että yhteys toimisi kummankin eduksi.

Valtioneuvoston kanslia päätti 25.10.1995 asettaa erityisen työryhmän ja sitä avustavan selvitysmiehen selvittämään turvallisuuskysymysten tutkimuslaitoksen perustamisen edellytyksiä sekä hahmottelemaan tällaisen laitoksen tutkimusprofiilin. Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin ministeri Jaakko Iloniemi ja jäseniksi ulkoasiainneuvos Alec Aalto (Valtioneuvoston kanslia), alivaltiosihteeri Jaakko Blomberg (Ulkoasiainministeriö), apulaisosastopäällikkö Kirsti Eskelinen-Liukkonen (Ulkoasiainministeriö), ylitarkastaja Sirkka-Leena Hörkkö (Opetusministeriö), VTT Alpo Rusi (Tasavallan Presidentin kanslia) ja johtaja Tapani Vaahtoranta (Ulkopoliittinen instituutti).

Työryhmän raportin pohjaksi tarvittavaa selvitystyötä varten Valtioneuvoston kanslia nimesi selvityshenkilöksi VTL Teija Tiilikaisen (Åbo Akademi).

1.1. Työryhmän tehtävät

Valtioneuvoston kanslia antoi työryhmän tehtäväksi selvittää Helsinkiin sijoitettavan eurooppalaisen tutkimuslaitoksen perustamisen edellytyksiä sekä hahmotella tällaisen laitoksen yleinen tutkimusprofiili ja laatia esitys laitoksen organisaatioksi ottaen huomioon kansainvälisen yhteistyön asettamat vaatimukset ja tarjoamat mahdollisuudet.

Selvitystä laadittaessa tuli ottaa huomioon mm. seuraavat tekijät:

-pyrkimys luoda tutkimushankkeita ensisijaisesti suunnitteleva ja hallinnoiva keskus, joka toimisi kiinteässä yhteydessä sekä kotimaisten että kansainvälisten tutkimuslaitosten ja tutkijoiden kanssa

-työnjako ja koordinointi kotimaisten tutkimuslaitosten kanssa

-yhteistyömahdollisuudet Ulkopoliittisen instituutin kanssa ottaen huomioon kansallisen ulkopoliitiikan tutkimuksen tarve

-mahdollisuus monipuolisen kotimaisen rahoituksen lisäksi hankkia kansainvälistä projektirahoitusta mm. EU:n piiristä

-pyrkimys laitoksen kiinteiden kustannusten minimointiin ja resurssien suuntaamiseen tutkimushankkeisiin

Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaisesti saada raporttinsa valmiiksi 1.4.1996 mennessä.

1.2. Selvitystyön lähtökohdat ja vaiheet

Turvallisuuskysymysten tutkimusyksikön (työryhmä päätti käyttää selvityksen kohteesta nimitystä 'yksikkö' niin kauan kuin sen tarkempi muoto on esityksessä täsmentymättä) perustamisen edellytyksiä voidaan tarkastella useista eri lähtökohdista. Työryhmä aloitti selvitystyönsä hahmottelemalla uuden turvallisuustutkimuksen tarvetta sekä tällaisen tutkimuksen mahdollisia painopistealueita. Työryhmä päätti ensin suhtautua avoimesti kohteena olevan yksikön tarkempaan institutionaaliseen muotoon ja päätti palata tähän tutkimustarvetta ja -profiilia koskevan selvityksen jälkeen.

Uuden turvallisuustutkimuksen tarvetta selvitettiin jäsentämällä ensin eurooppalaisen ja suomalaisen turvallisuustutkimuksen kenttää. Lähtökohtana oli, että uuden yksikön tulisi tuoda jotakin olennaisesti uutta eurooppalaiseen tutkimuskenttään ja että sen olemassaolon tulisi olla hyvin perusteltua myös suomalaisen tutkimustarpeen kannalta. Yksikön menestyksen ja sen tutkimustyön korkeatasoisuuden kannalta katsottiin olevan tärkeää, että sillä olisi onnistuneesti kohdistettu ja hyvin rajattavissa oleva tutkimusprofiili. Myös olemassaolevan tutkimuksen institutionaaliset luonteenpiirteet ja niitä koskevat uudet kehityssuunnat otettiin huomioon selvityksen kohteena olevan kokonaisuuden mahdollista rakennetta hahmotettaessa.

Alustavien keskustelujen pohjalta työryhmä määritteli selvitystyön toisen lähtökohdan siten, että uudessa yksikössä tehtävän tutkimuksen tulisi olla päätösvalmistelua ja julkista keskustelua palvelevaa käytännönläheisempää *policy*-tutkimusta pikemmin kuin alan akateemiseen ja teoreettiseen keskusteluun liittyvää tutkimusta. Tutkimusyksikkö keskittyisi ajankohtaisiin ja käytännönläheisiin tutkimushankkeisiin, joilta kuitenkin edellytettäisiin myös tieteellistä korkeatasoisuutta. Kolmantena lähtökohtana oli yksikön profiili, jonka työryhmän mukaan tulisi kytkeytyä olennaisesti perinteiseen poliittis-sotilaalliseen turvallisuuden määrittelyyn, vaikka turvallisuuden laajemmatkaan ulottuvuudet eivät olisi sen ohjelmista poissuljettuja. Tutkimusyksikön sijoittumisen juuri Suomeen tulisi olla perusteltua myös sen profiilin ja tutkimuksellisen suuntautumisen kautta. Vielä katsottiin, että uuden yksikön

tulisi tuoda kansainvälisyyttä ja kansainvälisiä yhteyksiä suomalaiseen tutkimuskenttään.

Tutkimustarpeen ohella toisen arviointiperustan selvitystyölle muodostivat hankkeen taloudelliset edellytykset ja erityisesti kotimaisten tutkimusresurssien niukkuus. Tätä perustaa selventävät työryhmän toimeksiannossaan saamat ohjeet. Toimeksiannon mukaisena pyrkimyksenä on luoda lähinnä tutkimushankkeita suunnitteleva ja hallinnoiva keskus, jonka kiinteät kustannukset voidaan minimoida ja resurssit suunnata tutkimushankkeisiin. Työryhmän mukaan tutkimusyksikön toiminnallisen pääpainon tulisi olla tutkimusprojekteissa, mikä toisi sille sekä taloudellisia että tutkimuksellisia etuja. Tässä yhteydessä selvitettiin myös mahdollisuuksia kansainvälisten projektivarojen hankkimiseksi uudelle yksikölle sekä mahdollisen EU-rahoituksen osuutta ja yksityiskohtia.

Selvityksen taustaksi työryhmä kuuli lukuisia alan asiantuntijoita. Kuulemiset tapahtuivat pienimuotoisina palaverina asiantuntijan sekä työryhmän puheenjohtajan, Jaakko Iloniemen ja selvityshenkilön Teija Tiilikaisen välillä. Kuulemisista valmistettiin erillinen raportti koko työryhmää varten. Kuultavina olivat professori Esko Antola, professori Osmo Apunen, professori Burkhard Auffermann, professori Harto Hakovirta, professori Vilho Harle, neuvotteleva virkamies Jyrki Iivonen, neuvotteleva virkamies Pauli Järvenpää, johtaja Jyrki Käkönen, johtaja Kaarle Ruutu, johtaja Tapani Vaahtoranta, puheenjohtaja Jarmo Virnavirta ja professori Raimo Väyrynen.

2. TURVALLISUUSKYSYMYSTEN TUTKIMUS EUROOPASSA

Turvallisuustutkimuksen eurooppalaista kenttää voidaan hahmottaa erilaisten jaottelujen kautta. Tehtävää tutkimusta voidaan lähestyä ensinnäkin sen tieteenteoreettisen lähestymistavan tai painopisteen perusteella. Eräs periaatteellinen jaottelu voidaan tässä suhteessa tehdä nk. "akateemisemmän", teorian ja käsitteenmuodostusta painottavan tutkimuksen ja

"käytännönläheisemmän" (*policy-oriented*), toiminnan ja sen taustoja valaisevan tutkimuksen välillä. Akateeminen tutkimus katsotaan yleensä tiedeyhteisöjen, kuten yliopistojen ja korkeakoulujen tehtäväksi kun taas lähemmäksi päätösvalmistelua, usein tämän ja yliopistojen välimaastoon sijoittuvilta tutkimuslaitoksilta ja -yhteisöiltä odotetaan käytännönläheisempää tutkimusotetta. Tästä, kuten muistakaan jaotteluista, ei kuitenkaan tulisi tehdä itsetarkoituksellista normia tutkimuksen lähtökohtia määriteltäessä. Ihanteellinen tilanne sekä tutkimuksen että muun yhteiskuntakeskustelun kannalta onkin se, että eri tutkimustyypit elävät jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Jaottelut tulee tässäkin yhteydessä ymmärtää yleisinä ja suuntaa-antavina puitteina pikemmin kuin tutkimuksen yksityiskohtia määrittävinä.

Toinen jaottelu liittyy turvallisuustutkimuksen aiheisältöön ja sen perusteella tehtäviin monimuotoisiin ryhmittelyihin. Jos edellisen jaottelun perusta löytyy erilaisista tavoista hahmottaa 'tiede' ja 'totuus', voidaan tämän jaottelun perustana pitää erilaisia tapoja hahmottaa 'turvallisuus'. Eräänä periaatteellisena jaotteluna voidaan tässä kohdassa pitää jakoa kapeamman ja laaja-alaisemman turvallisuuskäsitteen välillä. Kapeampi turvallisuuskäsite oli erityisesti kylmän sodan ajan johtava turvallisuuskäsite eurooppalaisessa politiikassa ja tutkimuksessa. Turvallisuus ymmärrettiin vahvasti valtiollisena poliittis-sotilaallisena olotilana, jonka pääasialliset uhkat tulivat ulkoapäin kansainvälisen järjestelmän ja muiden valtioiden taholta. Tutkimussuuntia, joiden voidaan katsoa kumpuavan tästä kapea-alaisesta turvallisuusajattelusta, ovat esimerkiksi strategiatutkimus (myös tähän liittyvä uhakuva- ja varustelututkimus), sotilasliittoihin liittyvä tutkimus sekä valtioiden turvallisuuspoliittisia valintoja koskeva tutkimus.

Kylmän sodan jälkeisessä keskustelussa on ollut tapana painottaa laaja-alaisempaa turvallisuuskäsitettä, jossa turvallisuus hahmotetaan yhtä hyvin ihmisten ja ihmisryhmien kuin valtioiden olotilana. Tämän seurauksena myös turvallisuutta uhkaavat tekijät näyttäytyvät poliittis-sotilaallisia uhkia monimuotoisempina. Uhkatekijöiksi voidaan mieltää mm. sellaisia sosiaalisia, taloudellisia, ja ympäristötekijöitä, joiden hallinta on myös muiden kuin valtioiden käsissä. Laaja-alainen turvallisuuskäsite tekee sekä

turvallisuuspolitiikasta että turvallisuustutkimuksesta lähes rajattoman ja sitä voidaankin hedelmällisesti käyttää lähinnä kriittisenä ulottuvuutena turvallisuuden kapeaa ymmärtämistä vastaan. Sekä poliittisten että tutkimuksellisten ohjelmien tulee kuitenkin perustua käsitteen sisällä tehtyihin täsmällisempiin rajauksiin. Esimerkkeinä laaja-alaisemman käsitteen turvallisuustutkimuksen piiriin nostamista asia-alueista ovat ympäristöturvallisuus, väestöliikkeet ja ihmisoikeudet.

Poliittis-maantieteellisin perustein tehtävä turvallisuustutkimuksen jaottelu voidaan liittää lähinnä kapea-alaisempaan turvallisuuskäsitteeseen kun taas laaja käsite on painottanut turvallisuusongelmien globaalia luonnetta. Turvallisuustutkimuksen poliittis-maantieteellinen jaottelu elää läheisessä yhteydessä kunkin ajan turvallisuuspolitiittisen asetelman ja painopisteiden kanssa. Näkökulma on siksi erityisen olennainen juuri käytännönläheisemmälle tutkimukselle. Kylmän sodan aikaisen turvallisuustutkimuksen poliittis-maantieteellinen painopiste oli idän ja lännen vastakkainasettelussa. Vain harvoissa tutkimuksissa turvallisuutta lähestyttiin tämän asetelman ulkopuolella. Euroopan integraatiota koskeva turvallisuustutkimus oli kuitenkin eräs tällainen tutkimusalue.

Kylmän sodan jälkeisen eurooppalaisen turvallisuustutkimuksen poliittis-maantieteellinen asetelma perustuu lähinnä yksinkertaiseen jaotteluun: Euroopan unionia koskeva tutkimus, Itä- ja Keski-Euroopan tutkimus sekä Venäjän ja muiden IVY-maiden tutkimus. Viimeistään Euroopan unionin laajentumisen myötä sen sisälle on edelleen hahmottumassa omia maantieteellisiä ulottuvuuksia, joilla on myös turvallisuuspoliittista relevanssia. Unionin pohjoinen ulottuvuus sekä Välimeren ulottuvuus nostavat niin politiikan kuin tutkimuksenkin agendalle omia kysymyksiään riippumatta siitä, lähestytäänkö turvallisuutta kapeamman vai laaja-alaisemman määritelmän kautta. Venäjän strategia ja Itämeren alue muodostavat edelleen kehykset unionin aktivoituvalle politiikalle Pohjois-Euroopassa.

Turvallisuustutkimusta voidaan jaotella myös tutkimuksen institutionaalisten muotojen perusteella. Turvallisuuskysymyksiä tutkitaan yliopistolaitoksen

piirissä joko osana akateemisten oppiaineiden tutkimustyötä tai eri tavoin yliopistojen hallintoon kiinnittyvissä tutkimuskeskuksissa. Enemmän ajankohtaisiin poliittisiin tilanteisiin sitoutuvaa tutkimusta tehdään yleensä yliopistoista erillisissä tutkimuslaitoksissa, joiden luonne vaihtelee yksityisistä lahjoitus- ja tuottovaroin ylläpidetyistä laitoksista itsenäisiin valtionapulaitoksiin ja edelleen julkisyhteisöistä täysin riippuvaisiin tutkimuslaitoksiin. Pääasiassa kansallisiin varoihin ja tutkijavoiimiin perustuvien laitosten rinnalle on vähitellen syntynyt kansainvälisten tutkimuslaitosten heterogeeninen joukko. Näistä mittavimmat Euroopassa ovat *International Institute for Strategic Studies* (IISS) Lontoossa ja *Stockholm International Peace Research Institute* (SIPRI) Tukholmassa. Myös Euroopan unionin ympärille on poliittisen integraation syvenemisen myötä alkanut muodostua unionin politiikkaa lähellä oleva tutkimuslaitosten verkosto. Esimerkiksi Länsi-Euroopan Unionin tutkimuslaitos Pariisissa (*Western European Union Institute for Security Studies*) toimii suoraan järjestön alaisuudessa ja *Centre for European Policy Studies* (CEPS) Brysselissä on riippumaton, mutta vahvasti EU-politiikkaan keskittynyt tutkimuslaitos.

Lähinnä tietotekniikan ja tietoliikenteen kehitys on tehnyt mahdolliseksi sen, että erillisiä tutkijayhteisöjä syntyy yksittäisten tutkimusalueiden ympärille myös epäyhtenäisemmän institutionaalisen taustan varaan. Tällöin puhutaan tutkimusprojekteista tai tutkijaverkostoista, joilla on yhteys useampaan tutkimuslaitokseen tai muuhun hallinnoijaan ja rahoittajaan. Verkostoituneen tai projektiluonteisen tutkimuksen etuna on, että työskentely on usein jo lähtökohdiltaan kansainvälistä, eri kulttuureja ja tutkimustraditiota yhdistävää. Tämän tyyppiseen organisaatioon suunnattavat varat jakautuvat myös paremmin konkreettisen tutkimustyön hyväksi.

Seuraavassa koetetaan määritellä pääpiirteissään sitä eurooppalaisten tuurvallisuuskysymysten tutkimuslaitosten kenttää, johon Suomeen perustettava yksikkö yllä esitettyjen määrittelyjen perusteella sijoittuisi. Vertailussa mukana olleiden laitosten täydellinen luettelo seuraa selvityksen liitteenä (LIITE I). Kenttä muodostuu pääasiassa yliopistolaitoksesta erillään olevista tutkimuslaitoksista tai projekteja hallinnoivista tutkimuskeskuksista. Vertailun ensimmäisessä kohdassa selvitetään tutkimuslaitosten rakenteita, mittasuhteita ja hallinnollisia

organisaatioita. Toisessa kohdassa selvitetään tutkimusprofiileja, tutkimuksellista suuntautuneisuutta ja toimintamuotoja.

2.1. Tutkimuslaitosten rakenne, mittasuhteet ja organisaatio

Tässä selvityksessä keskitytään tutkimuslaitoksiin, joiden tutkimustoiminta muodostuu kokonaan tai huomattavalta osin turvallisuuskysymyksistä. Selvityksen painopiste on Euroopassa. Euroopassa on kaksi johtavaa kansainvälistä turvallisuuskysymysten tutkimuslaitosta, *International Institute for Strategic Studies* Lontoossa ja *Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* Tukholmassa. Näiden lisäksi on lukuisia pienempiä yksinomaan turvallisuuskysymyksiin keskittyviä laitoksia (esim. *Peace Research Institute Frankfurt* (PRIF)) Frankfurtissa, *Western European Union Institute for Security Studies* Pariisissa, *International Institute for Peace* (IIP) Wienissä, *Berghof-Institut für Friedens und Konfliktforschung* Berliinissä). Venäjällä on suuri *Russian Institute for Strategic Studies* (RISS), jonka keskeisenä tehtävänä on kuitenkin palvella valtioelinten tiedonsaantia turvallisuuskysymysten alalla.

Turvallisuuskysymyksiä tutkitaan lisäksi erillisten tutkimusohjelmien tai ohjelmakokonaisuuksien puitteissa laitoksissa, joiden kokonaisprofiili on laajempi. Nämä laitokset ovat yleisimmin ulkopolitiikan ja kansainvälisten suhteiden alaan tai eurooppalaisen politiikan alaan erikoistuneita tutkimuslaitoksia. Huomattavia turvallisuuspoliittisia ohjelmia on esimerkiksi Iso-Britannian *Royal Institute of International Affairs*'issa (RIIA), Saksan *Forschungsinstitut der Deutschen Gesellschaft für Auswärtige Politik*'ssa (DGAP) ja Ranskan *Institut Français des Relations Internationales*'ssa (IFRI). Suomen lähialueilla turvallisuuskysymyksiä tutkitaan pienemmässä mittakaavassa myös esimerkiksi Tukholman *Utrikespolitiska institutet*'ssa, Oslon *Norsk utenrikspolitisk institutt*'ssa ja Kööpenhaminan *Centre for Peace and Conflict Research*'ssa ja *Dansk Udenrigspolitisk Institut*:ssa.

Tutkimuslaitosten juridinen perusta vaihtelee samoin kuin niiden hallinnolliset rakenteet. Suurilla laitoksilla (esim. IISS ja IFRI) on tyypillisesti raskaat

keskushallinnot kun taas projektiorientoituneilla tutkimuskeskuksilla (CEPS, IIP) on varsin kevyet hallinnot. Yleisin johtorakenne koostuu johtokunnasta ja sen puheenjohtajasta, laitoksen johtajasta ja kansainvälisestä neuvoa-antavasta elimestä (*advisory board*). Useilla tutkimuslaitoksilla laitoksen varsinainen johtaja on nk. akateeminen johtaja, jolla on vastuu tutkimusprojekteista erillisen hallintojohtajan toimiessa laitoksen hallinnollisena esimiehenä.

2.2. Tutkimuslaitosten profiili, suuntautuminen ja toimintamuodot

Turvallisuuskysymysten tutkimuslaitokset ovat sovittamassa tutkimusprofiiliaan ja -ohjelmiaan kylmän sodan jälkeiseen tilanteeseen. Yleisin ja laajin tutkimusprofiili on luonnollisesti alan suurilla laitoksilla SIPRI:llä ja IISS:llä. SIPRI:n toiminta perustuu keskeisesti aseistuksen, asetuotannon ja -valvonnan sekä aseistariisun tutkimiseen. Toinen keskeinen osa-alue muodostuu konfliktintutkimuksesta, joka viime vuosien tutkimusohjelmissa on käsittänyt koko maailman kattavaa alueellisten konfliktien tapauskohtaista tutkimusta. SIPRI:n tutkimusohjelmat perustuvat monitieteelliseen lähestymistapaan (politiikan ja konfliktien tutkimus, historian ja kulttuuritutkimus, taloustiede, fysiikka).

IISS:n tutkimusprofiili on jonkin verran epäyhtenäisempi. Laitoksen alkuperäisenä tehtävänä oli ydinasevarusteluun ja ydinaseuhkaan liittyvien riskien ja ongelmien tutkiminen. Kansainväliseen asevarusteluun ja strategioihin liittyvät kysymykset muodostavat edelleen tärkeän osan sen profiilia, vaikka profiili on viime vuosina laajentunut sekä maantieteellisesti että turvallisuuskäsitteeltään. Alueelliset konfliktit, rauhanturvatoiminta ja konfliktienratkaisu sekä asevalvonta ovat lähitulevaisuudessa laitoksen uudet painopistealueet.

Pienemmät puhtaasti turvallisuuskysymyksiin erikoistuneet tutkimuslaitokset voidaan profiiliensa osalta jakaa rauhantutkimuslaitoksiin ja muihin laitoksiin. Rauhantutkimuslaitokset painottavat perinteisesti rauhanomaisen muutoksen problematiikkaa ja konfliktien ratkaisua, vaikka niidenkin profiilit ovat kylmän

sodan päättymisen myötä saaneet uusia ulottuvuuksia. Esimerkkinä voidaan mainita *Hessische Stiftung Friedens und Konfliktforschung*, jonka tutkimusohjelmat kattavat hyvin laajasti turvallisuustutkimuksen osa-alueita aina kansakunnanmuodostuksesta ja ympäristöstä poliittiseen psykologiaan. Esimerkkinä hyvin eriytyneestä tutkimusprofiilista on WEU:n tutkimuslaitos, joka keskittyy puhtaasti EU:n sotilaspoliittisen ulottuvuuden tutkimiseen.

Profiileiltaan laajemmissa ulkopoliitiikan ja kansainvälisten suhteiden tutkimuslaitoksissa olevat turvallisuuskysymysten tutkimusohjelmat painottavat nykytilanteessa hyvin voimakkaasti kehittyvää eurooppalaista turvallisuusjärjestelmää, vaikka myös muita kysymyksiä nousee esille ja vaikka turvallisuuskysymyksiä nousee esille myös muiden kuin turvallisuuspoliittisten ohjelmien puitteissa. Eurooppalaisten valtioiden väliset erot poliittis-maantieteellisessä suuntautuneisuudessa tulevat selvästi esille juuri näiden tutkimuslaitosten yleisissä ohjelmallisissa painotuksissa. Saksalainen DGAP painottaa ohjelmissaan Itä- ja Keski-Eurooppaa. Ranskalaisen IFRI:n maantieteellinen painopiste on Välimeren ja Pohjois-Afrikan suunnalla ja brittiläisen RIIA:n puolestaan atlanttisella suunnalla.

Tutkimuslaitosten toiminnallinen pääpaino on tutkimusprojekteissa. Erityisesti pienempien tutkimuslaitosten kohdalla on yleistä, että projektit toteutetaan ja rahoitetaan yhteistyössä useiden tahojen kesken. Suuremmat laitokset ovat huomattavasti omavaraisempia. Esimerkiksi IISS:n ja RIIA:n käytäntö on, että laitokseen palkataan vuosittain tutkijoita eri mittaisilla sopimuksilla toteuttamaan yksilöllisiä, mutta kuitenkin laitoksen profiiliin sopivia tutkimushankkeita.

Laitoksissa tehtävää tutkimustyötä tuodaan julkisuuteen erilaisia ja eritasoisia julkaisukanavia pitkin. Useilla tutkimuslaitoksilla on oma kausijulkaisunsa, jolla on etabloitunut paikkansa alan tutkijoiden piirissä. IISS esimerkiksi julkaisee vuosittain *The Military Balance*:a ja *Strategic Survey*:ta ja neljästi vuodessa *Survival*:ia. Itävaltalainen IIP julkaisee neljästi vuodessa ilmestyvää *Peace and the Sciences*-lehteä.

Kausijulkaisujen lisäksi laitoksilla on omia julkaisusarjoja. IISS:n *Adelphi Paper* sarja on Brassey's:illä ja SIPRI:llä on julkaisusarjoja Oxford University Press:illä. Pienemmillä laitoksilla on omia tutkimusraportti- tai *Working Papers*-tyyppisiä sarjojaan, joiden tehtävänä on usein välittää tietoa käynnistyvistä tutkimushankkeista tai esitellä sellaisista jokin osa. Suoraan julkisyhteisöjä palvelevat tutkimuslaitokset, kuten WEU:n tutkimuslaitos, valmistavat myös tutkimusraportteja suoraan näiden käyttöön. Aivan erityisen tyyppistä julkaisutoimintaa on myös Tukholman Utrikespolitiska institutet:illa, jolla on useita julkaisusarjoja lähinnä opetus- ja muuhun yleisluontoiseen informaatiotarkoitukseen (sarjat: *Världspolitikens Dagsfrågor*, *Länder i fickformat*, *Utblick*, *Världens Fakta*, *Organisationer i fickformat*).

Tutkimuslaitosten toiminnassa myös tieteellisillä seminaareilla ja vastaavilla tilaisuuksilla on merkittävä roolinsa. Seminaarit voivat olla laitoksen omien kollektiivien, tutkimusryhmien, asiantuntijaneuvoston tai jäsenkunnan tapaamisia, joihin saattaa olla liitetty jaksoja myös laajemmalle yleisölle. Seminaarit voivat olla myös tutkimuslaitosten tai tutkimusryhmien välisiä kokoontumisia, joista osalle on luotu jopa institutionaaliset puitteet (esim. *The European Strategy Group* turvallisuuspolitiikan alalla ja *The Tokyo Club* maailmantalouden alalla). Lisäksi tutkimuslaitokset järjestävät enemmän koulutus- ja keskustelutilaisuuden luonteisia seminaareja laajalle yleisölle (CEPS:n *Executive Seminar Series*, RIIA:n *Conferences*). Tutkimuslaitokset toimivat usein myös foorumina korkeiden valtiovieraiden pitämille puheille ja esitelmille.

Tutkimuslaitosten rooli tiedon kerääjänä ja lajittelijoina on se toiminnallinen osa-alue, joka parhaillaan on ehkä suurimman muutoksen kohteena. Tutkimuslaitokset ylläpitävät tavallisesti merkittävää kirjastoa ja dokumentaatiokeskusta oman alansa julkaisuista ja muusta painetusta materiaalista. Laitoksilla voi olla myös leike- ja muita arkistoja. Suurimpien laitosten kirjastot saavat jo osan materiaalista CD-ROM:eina ja tietohallinta on parhaillaan järjestäytymässä kansainvälisten tietokantojen ja -verkostojen muotoon (esim. *International Relations and Area Studies*).

3. TURVALLISUUSKYSYMYSTEN TUTKIMUS SUOMESSA

Turvallisuuskysymysten tutkimus on keskittynyt Suomessa viime vuosina pitkälti erillisiin tutkimuslaitoksiin, joilla on erilaiset asemat suhteessa varsinaiseen yliopisto- ja korkeakoululaitokseen. Johtavat tutkimuslaitokset turvallisuuspolitiikan alalla ovat Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiön ylläpitämä *Ulkopoliittinen instituutti* (UPI) Helsingissä ja Tampereen rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos (TAPRI). Viimeksi mainittu siirtyi 1.8.1994 alkaen Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitoksen yhteyteen muuttaen samalla nimeään *Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskukseksi*. Näistä toimintamuodoiltaan hieman eroavana on *Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitos*, jonka toiminta on täysin keskittynyt turvallisuuskysymyksiin.

Mainittujen tutkimuslaitosten ulkopuolella tehtävää turvallisuuskysymysten tutkimusta voidaan pitää vähintäänkin pirstaleisena. Yliopistoissa ja korkeakouluissa harjoitettava turvallisuuskysymysten tutkimus on keskittynyt yksittäisten henkilöiden tai pienten tutkimusryhmien ympärille. Tieteenalallinen painopiste on tässä, kuten tutkimuslaitoksissakin tehtävässä tutkimuksessa, politiikan tutkimuksen alueella. Turvallisuuskysymyksiä lähestytään usein vahvojen teoreettisten viitekehysten kautta, jolloin tutkimusten luonne eroaa tutkimuslaitoksissa suoritetuista käytännönläheisemmistä selvityksistä. Professori *Osmo Apusen* ympärille kehittynyt konfliktintutkimusverkosto tai professori *Vilho Harlen* identiteettitutkimusryhmä ovat esimerkkejä akateemisesta turvallisuustutkimuksesta. Turun yliopistoon on professori *Harto Hakovirran* toiminnan myötä kehittymässä globaaliongelmien tutkimusta projektin 'Turku Studies in World System Transformation' alaisuudessa. Eräänlaisena omana verkostonaan on Suomen EU-jäsenyyteen asti voitu pitää nk. integraatiotutkimusta, jonka puitteissa on käsitelty myös turvallisuuskysymyksiä.

Helsingin yliopiston alaisuuteen on 1.4.1996 lukien perustettu uusi tutkimuskeskus, jonka profiili on työryhmän selvitystyön kannalta oleellinen. Tämä uusi *The Finnish Centre for Russian and East European Studies* tulee keskittymään tutkimus-, opetus- ja informaatiotoimintaan Venäjän, Itä-Euroopan

ja Itämeren aluetta koskevan tiedon suhteen. Tutkimuskeskuksen tehtävänä on myös koordinoida Suomessa harjoitettavaa Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimusta, minkä vuoksi keskuksella tulee olemaan olennainen merkitys myös turvallisuuskysymysten tutkimukselle.

Myös valtionhallinnon sisällä tehdään jonkin verran tutkimusta turvallisuuspolitiikan alalla. Esimerkiksi Ulko- ja Puolustusministeriössä tehtävällä tutkimuksella on välitön yhteys suomalaiseen politiikkaan ja politiikan valmisteluun ja tässä se eroaakin olennaisesti alan akateemisesta tutkimuksesta. Tämä hallinnon sisällä tehty tutkimus perustuu kuitenkin yksittäisiin suorituksiin pikemmin kuin laajamittaisiin projekteihin. Ulkoasiainministeriö harjoittaa lisäksi tutkimusyhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa sektoritutkimuksen välityksellä. Vuonna 1995 sektoritutkimusmäärärahoja myönnettiin EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tutkimiseen. Vuonna 1996 sektoritutkimus painottuu muun muassa Baltian maiden integraatiostrategioihin sekä kansainvälisten kriisinhallinta- ja norminvalvontatoimien onnistumiseen entisessä Jugoslaviassa.

3.1. Turvallisuuskysymykset UPI:ssa

Toimintamuodot:

Turvallisuuskysymykset ovat Ulkopoliittisessa instituutissa esillä tutkimusprojektien, erilaisten tutkijaseminaarien ja -vierailujen sekä instituuttiin kytkeytyvien julkaisusarjojen muodossa. Turvallisuuden alan seminaarit ovat pohjautuneet yhtä hyvin kahdenvälisiin kuin laajempiinkin turvallisuuskysymyksiin ja ne ovat olleet luonteeltaan kansainvälisiä. Seminaarien painopistealueet mukailevat instituutin tutkimuksellisia painotuksia ja vuonna 1995 ne ovat keskittyneet Venäjän ulkopoliitiikkaan, EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä EU:n laajentumiseen.

Turvallisuuskysymykset ovat olleet vahvasti esillä myös UPI:n julkaisuissa, erityisesti *Ulkopoliittika*-lehdessä sekä *Yearbook of Finnish Foreign Policy*:ssä.

Kysymyksiä on lisäksi käsitelty *Ulkopolitiikan haasteet*-julkaisusarjassa sekä yhteisessä julkaisusarjassa *Gaudeamuksen* kanssa. Kirjoittajina on ollut sekä instituutin tutkijoita että ulkopuolisia.

Tutkimusprojektit:

Ulkopoliittiseen instituuttiin kytkeytyvässä turvallisuuspoliittisessa tutkimuksessa on viime vuosina ollut kaksi painopistealuetta. Ensimmäisenä niistä on Venäjään sekä Itä- ja Keski-Eurooppaan kohdistuva poliittisen ja taloudellisen muutoksen sekä ulkopoliitiikan tutkimus. Tutkimusta on toteutettu usean eri tutkimusprojektin ja rahoituksen turvin. Tutkimukseen on vuositasolla osallistunut 4-5 tutkijaa. Tutkimuksen tuloksia on julkaistu pääasiassa artikkeleina suomalaisissa aikakausjulkaisuissa.

Toisena painopistealueena on ollut Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja erityisesti Suomen EU-suhteisiin liittyvä tutkimus. Tämän tutkimuksen puitteissa on selvitetty mm. EU-jäsenyyden vaikutuksia Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä jäsenyyden sotilaspoliittista vaikutusta Suomen kannalta. Nykyisessä vaiheessaan tutkimus painottaa eurooppalaista muutosta laajemmin sekä EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja sen merkitystä Suomelle. Tutkimukseen on vuositasolla osallistunut 2-3 tutkijaa ja sen tuloksia on julkaistu pääasiassa UPI:n julkaisusarjassa (*Ulkopolitiikan haasteita*) ja artikkeleina kotimaisissa aikakausjulkaisuissa.

3.2. Turvallisuuskysymykset TAPRI:ssa

Toimintamuodot:

Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskuksen toiminta keskittyy turvallisuuskysymysten alalla tutkimusprojekteihin, tutkijaseminaareihin ja -vierailuihin sekä entistä enemmän myös opetustyöhön. Keskus ottaa tutkijoidensa ja tutkimusprojektiensa kautta vilkkaasti osaa kansainväliseen yhteistyöhön ja osallistuu mm. erilaisten seminaarien ja konferenssien

järjestämiseen niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. TAPRI:n julkaisusarjat (*Tutkimukset* ja *Tutkimustiedotteet*) toimivat keskeisenä kanavana keskuksen tutkimusten julkaisemisessa.

Tutkimusprojektit:

Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskuksen toiminta liittyy kokonaisuudessaan ainakin löyhästi ottaen turvallisuuskysymyksiin, sillä keskuksen tutkimuspoliittisen ohjelman yleismäärittelynä on rauhanomaisen muutoksen problematiikka. Keskuksen toinen pääprojekti 'Euroopan poliittinen murros, turvallisuus ja aseidenriisunta' liittyy kuitenkin välittömämmin konkreettisiin turvallisuusongelmiin kuin toinen, 'Alueellistumisen' projekti.

Euroopan poliittisen murroksen projektin puitteissa on viime vuosina tutkittu Euroopan turvallisuuspoliittista muutosta niin käsitteellisesti kuin konkreettisemminkin. Eurooppalainen integraatio on ollut keskeisellä sijalla tutkimuksessa, joka seuraavina vuosina tulee painottamaan myös Suomen EU-suhteita. Euroopan poliittisen murroksen projektiin on edelleen kytkeytynyt lukuisia alaprojekteja. Niiden kautta on selvitetty mm. eurooppalaista äärioikeistolaisuutta, pohjoismaista yhteistyötä sekä Välimeren aluetta ja sen poliittista ja turvallisuuspoliittista identiteettiä. Projektissa on työskennellyt vuositasolla 4-5 tutkijaa.

TAPRI:n toinen painopistealue liittyy välillisemmin turvallisuuspolitiikkaan ja perustuu alueellistumisen tutkimiseen teoreettisena ja konkreettisena ilmiönä. Alueellistumisen maantieteellistä kiinnekohtaa on haettu lähinnä Arktisen alueen ja Itämeren alueen kehityksestä. Kummankin TAPRI:n pääasiallisen tutkimusprojektin tuloksia on esitelty laitoksen omissa julkaisusarjoissa sekä artikkeleina kansainvälisissä ja kotimaisissa aikakausi- ja muissa julkaisuissa.

3.3. Turvallisuuskysymykset MPKK:n Strategian laitoksella

Toimintamuodot:

Strategian laitos (entinen Sotatieteen laitoksen strategian toimisto) poikkeaa luonteeltaan kahdesta edellä kuvatusta tutkimuslaitoksesta siinä, että se on Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitos, jonka ensisijainen tehtävä on järjestää upseerin perus- ja jatkotutkintoon kuuluvaa opetusta. Mittavan opetustyön lisäksi laitos harjoittaa myös tutkimus- ja julkaisutoimintaa turvallisuuskysymysten alalla. Tutkimukselle on muun korkeakoulututkimuksen tavoin tyypillistä se, että se rakentuu pikemminkin yksittäisten tutkijoiden tutkimustyön varaan kuin varsinaisten tutkimusprojektien muotoon. Laitoksella on neljä omaa julkaisusarjaa tutkimusten julkaisemista varten (Strategian tutkimuksia, Tutkimusselosteita, Strategian asiatietoa, Työpapereita). Tutkimuksia julkaistaan myös *Tiede ja ase* -vuosikirjassa.

Tutkimusprojektit:

Strategian laitoksen tutkimushankkeet ovat liittyneet varsin konkreettisesti Euroopan turvallisuuteen ja Euroopan turvallisuuspoliittiseen muutokseen. Uusiksi pitkän tähtäimen painopistealueiksi on määritelty ensinnäkin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka siihen liityvine uhkineen, riskeineen ja toimintavaihtoehtoineen. Suomen lähialueet ja erityisesti Venäjän tilanne ja strategiat muodostavat toisen painopisteen. Laitoksella tullaan lisäksi tutkimaan eurooppalaista turvallisuuskehitystä ja maailmanlaajuisia turvallisuuskysymyksiä varsin yleisellä tasolla samoin kuin strategian tutkimuksen perusteita.

MPKK:n strategian laitoksella toimii seitsemän henkeä kokopäiväisesti opetus- ja tutkimustyössä.

4. UUDEN TURVALLISUUSKYSYMYSTEN TUTKIMUSYKSIKÖN PERUSTAMISEN EDELLYTYKSET

Työryhmän ensimmäisenä tehtävänä oli selvittää eurooppalaisen turvallisuuskysymysten tutkimusyksikön perustamisen edellytyksiä. Työryhmä oli ottanut selvitystyönsä lähtökohdaksi sen ajatuksen, että uuden yksikön tulisi tuoda jotakin olennaisesti uutta eurooppalaisen turvallisuustutkimuksen kenttään ja että sen tulisi olla muodoltaan lähinnä projektiorganisaatio pikemmin kuin hallinnoltaan raskaampi tutkimuslaitos. Yksikön tulisi olla luonteeltaan kansainvälinen ja sen tulisi edistää suomalaisen turvallisuustutkimuksen kansainvälistymistä mm. luomalla tutkijoille lisää kansainvälisiä yhteyksiä. Hankkeen taloudellisia edellytyksiä selvitetään yksikön organisaatorakennetta koskevien esitysten jälkeen raportin loppuosassa. Tässä yhteydessä tehdään esitys uuden yksikön tarpeesta ja funktiosta sekä suomalaisessa että laajemmassa kentässä.

4.1. Yleiset edellytykset

Uuden turvallisuustutkimuksen tarvetta voidaan pitää hyvin perusteltuna kylmän sodan jälkeisessä maailmassa. Koko turvallisuusajattelu kokee syvää murrosta. Käydään periaatteellista keskustelua siitä, mistä turvallisuuden pitäisi muodostua, millaisin järjestelyin sen turvaamisen tulisi tapahtua ja kenen vastuulla tämän toiminnan ylläpitämisen pitäisi olla. Muutos on heijastumassa turvallisuuden alueen poliittisiin rakenteisiin yhtä hyvin kuin aluetta sääteleviin kansainvälisiin normeihin.

Toisaalta, kylmän sodan aikaisten rakenteiden purkautuminen on nostanut esille uusia uhkia ja jännitteitä samalla kun se on laajentanut yksittäisten turvallisuusagendojen maantieteellistä ulottuvuutta. Tutkijoiden vastuunalaisena tehtävänä on tehdä havaintoja tapahtumista ja kehityskuluista, pyrkiä jäsentämään niitä pohjaksi yhteiskuntakeskustelulle ja päätöksenteolle sekä tarjota normatiivisiä malleja uusien poliittis-juridisten rakenteiden taustaksi. On

kuitenkin huomattava, että samalla kun uusi poliittinen tilanne antaa mahdollisuuden ottaa etäisyyttä vanhoista poliittisista rakenteista, tutkimus on monessa suhteessa saman haasteen edessä. Turvallisuustutkimus voi uudessa tilanteessa olla hedelmällistä vain, jos se pääsee irti kylmän sodan ajan rajoittuneisuudestaan ja käsitteidensä omavaraisuudesta ja antautuu täysipainoisempaan vuorovaikutukseen muiden yhteiskuntatutkimuksen osa-alueiden kanssa.

4.2. Suomen EU-jäsenyyteen liittyvät edellytykset

Työryhmän mukaan Suomen asema EU:n jäsenenä ja tätä kautta keskeisenä osallistujana Euroopan muutoksen poliittisessa keskiössä antaa Suomessa harjoitettavalle turvallisuustutkimukselle tärkeän viitekehysten. Euroopan unioni on parhaillaan kehittymässä merkittäväksi turvallisuuspoliittiseksi toimijaksi. Tässä roolissa se tarvitsee jatkuvasti uutta tutkimustietoa oman päätöksentekonsa ja poliittisen toimintansa tueksi. Eräs yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä ongelmista on liittynyt unionin näkökulmasta tapahtuvan tutkimuksen ja tiedonkeruun puutteeseen. Vuoden 1996 hallitustenvälinen konferenssi tulee päättämään mm. yhteisen suunnittelu- ja analyysiyksikön perustamisesta UTP:lle. Suomi pitää neuvoston sihteeristöä parhaana sijoituspaikkana tälle yksikölle, jonka perustamista se pitää tärkeänä.

Eurooppalaisesta näkökulmasta tarkasteltuna Suomesta organisoitavan tutkimuksen tulisi tuottaa eurooppalaiseen keskusteluun sellaista tietoa, jonka hankkimisessa Suomella historiansa tai poliittisen ja yhteiskunnallisen kokemuksensa kautta on etulyöntiasema. Jos Suomi pystyy vastaamaan näihin odotuksiin, saa se kiistatta myös poliittista etua EU:n piirissä. Suomelle on lisäksi edullista, jos se voi huolehtia siitä, että sen kannalta olennaisimmat poliittiset ja turvallisuuspoliittiset kysymykset saavat myös riittävästi tutkimuksellista painoarvoa.

Monet eurooppalaisista tutkimuslaitoksista ovat sekä rakenteeltaan että tutkimusprofiililtaan kylmän sodan ajan tuotteita, ja ne ovat nyt tässä suhteessa

suurien haasteiden edessä koettaessa löytää paikkaansa uudessa Euroopassa. Toisaalta EU:n ympärille samoin kuin Itä- ja Keski-Euroopan uusiin demokratioihin on kehittymässä uusi tutkimuslaitossukupolvi. Suomeen perustettava uusi yksikkö voisi menestyksekkäästi kilpailla näiden uuden aikakauden tutkimuslaitosten kanssa. Yksikkö lunastaisi kuitenkin lopullisesti paikkansa vasta sen puitteissa tehdyn tutkimustyön kautta.

Eurooppalaisesta kentästä käsin näyttää, että Suomeen suunniteltu uusi yksikkö voisi täyttää sille asetetut vaatimukset parhaiten, jos sen tutkimusprofiili rajattaisiin maantieteelliseltä painopisteeltään selkeästi kun taas muilta tutkimuksellisilta lähtökohdiltaan profiilin tulisi olla avoin ja monimuotoinen. Työryhmän mukaan uusi yksikkö tulisi kytkeä nimenomaan *Euroopan unionin pohjoisen ulottuvuuden turvallisuusproblematiikkaan*. Pohjoinen ulottuvuus käsittää unionin pohjoiset reuna-alueet ympäristöineen ja raja-alueineen. Laitoksen profiilin laajempi maantieteellinen viitekehys muodostuisi tällöin Venäjän federaatiosta, Baltian maista ja Itämeren alueesta, Pohjolasta ja pohjoisista merialueista. Näihin alueisiin liittyvää turvallisuusproblematiikkaa tarkasteltaisiin lähtökohtaisesti Euroopan unionin näkökulmasta, mikä heijastuisi erityisesti tutkimusohjelmien muotoilussa ja keskinäisessä tärkeysjärjestyksessä. Hankkeita määriteltäessä otettaisiin huomioon EU:n kansainvälinen asema sekä turvallisuuspoliittiset intressit. Mainittu problematiikka ei vielä tällaisena kokonaisuutena kuulu minkään olemassaolevan tutkimuslaitoksen suurimpiin ohjelmakokonaisuuksiin eikä työryhmän tietoon ole tullut, että sellainen olisi suunnitteilla Suomen lähialueilla.

Vaikka uudessa yksikössä tehtävän tutkimuksen maantieteellinen ulottuvuus olisi rajattu, tulisi sen tieteenaloihin ja turvallisuuskäsitteeseen liittyvät kytkennät pitää mahdollisimman avoimina. Tutkimusohjelmissa tulisi painottaa monitieteisyyttä ja niiden tulisi edustaa turvallisuuden ja turvallisuusongelmien hahmottamista useista eri lähtökohdista. Kokonaisuutena tarkasteltuna yksikön profiilissa olisi poliittis-sotilaallisella turvallisuusproblematiikalla edelleenkin tärkeä asema. Viimeksi mainittu problematiikka heijastuu nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa erityisenä vakauspolitiikkana, joka lähtee liikkeelle sotilaallisen yhteistyön ja toimivan yhteiskunnan rakentamisen tavoitteista.

4.3. Kansalliseen tutkimuskenttään liittyvät edellytykset

Uuden tutkimusyksikön asemaa ja tarvetta voidaan kotimaisesta turvallisuustutkimuksen kentästä katsottuna perustella erilaisin kriteerein. Suomessa on luonnollisesti jo olemassa vahvojakin turvallisuuskysymysten tutkimuslaitoksia ja tutkimusohjelmia, joiden painopiste on Suomen lähialueiden tutkimuksessa. Lähialuetutkimusta harjoitetaan lisäksi muista näkökulmista käsin, jotka nekin ovat merkityksellisiä turvallisuusproblematiikalle. Suomalaiselle turvallisuustutkimukselle todettiin olevan ominaista tietty hajanaisuus ja koordinaation puute. Suomesta ei löydy sellaisia monitieteellisiä turvallisuuspoliittisia tutkimusohjelmia, joita tässä selvityksessä on kaavailtu suunnitellun tutkimusyksikön rungoksi. Uuden yksikön perustamisen nähdään kotimaisesta kentästä katsottuna olevan tarkoituksenmukaista vain mikäli sen rakenne ja toiminnot ovat sellaisia, että sen avulla voidaan poistaa tiettyjä puutteita kotimaisesta turvallisuustutkimuksesta sekä luoda sille tiettyjä uusia edellytyksiä.

Uuden yksikön yhtenä keskeisistä tavoitteista tulee olla alalla jo olemassaolevan suomalaisen sekä yliopistoissa että erillisissä tutkimuslaitoksissa tehtävän turvallisuuskysymyksiin liittyvän tutkimuksen vahvistaminen. Tämä voi yhtäältä tapahtua tutkimusyhteistyötä edistämällä sekä edesauttamalla tutkimusyhteisön syntyä ja monipuolisen mielipiteidenvaihdon kehittymistä tällä alalla. Uuden yksikön tulisi toisaalta tuoda kansainvälisyyttä ja uusia näkökulmia suomalaiseen tutkimukseen samalla kun sen tulisi tarjota suomalaisille tutkijoille kanavan uusien kansainvälisten yhteyksien luomiseksi. Yksikön henkilökunta, sen tutkijat ja tutkimusjohto, olisivat suurilta osin kansainvälisiä, mikä luonnollisesti antaisi tutkimusprojekteille aivan oman luonteensa. Tutkijayhteisön lisäksi yksikkö palvelisi suomalaista poliittista koneistoa ja parantaisi yhteistyötä sen ja tutkijoiden välillä.

Suomalaisen tutkimuksen kilpaillessa niukoista taloudellisista resursseista suunniteltavan yksikön tulisi kyetä tuomaan Suomeen enenevässä määrin kansainvälistä projektirahoitusta siten, että rahoitus toimisi myös

olemassaolevien tutkimuslaitosten ja tutkimusryhmien eduksi. Uuden yksikön kansainvälisen imagon ja korkeatasoisten tutkimusohjelmien toivotaan voivan edesauttaa rahoitusjärjestelyjä. Uuden yksikön tulisi myös osallistua tutkijankoulutoimintaan ja tarjota Suomessa annettavan akateemisen opetuksen tueksi vierailuluentoja.

Työryhmä katsoo selvitettävänä olevan tutkimusyksikön perustamisen edellytysten täyttyvän parhaiten, mikäli yksikkö rakennetaan projektiorganisaation tai projekteja hallinnoivan tutkimuskeskuksen muotoon ja mikäli se hallinnollisesti kytketään kiinteään yhteistyöhön Ulkopoliittisen instituutin kanssa. Uudelle yksikölle kehitetään oma selkeä nimensä ja profiilinsa, millä pyritään edesauttamaan vahvan kansainvälisen aseman ja rahoituksen luomista. Toisaalta, uuden yksikön suhde UPI:iin pyritään järjestämään sellaisella tavalla, joka antaa kummallekin parhaat mahdolliset toimintaedellytykset omilla alueillaan.

Ottaen huomioon laitosten välille esitetyn yhteistoimintasuhteen työryhmä pitää tärkeänä, että uuden tutkimusyksikön tutkimusprofiili pidetään erillään Ulkopoliittisen instituutin profiilista. Periaatteellisin rajanveto syntyy laitosten profiilien pääasiallisten poliittisten viitekehysten välille. Ulkopoliittisen instituutin toiminnan kohteena ovat Suomen kansainvälisen aseman ja ulkopoliitiikan kannalta keskeiset asia-alueet ja kysymyksenasettelut. Uuden tutkimusyksikön profiilia esitetään puolestaan rakentuvaksi Euroopan unionin kansainvälisen aseman ja turvallisuuspolitiikan varaan.

Edellämainittujen kriteerien pohjalta työryhmä hahmotteli toimeksiantonsa mukaisesti uudelle yksikölle tutkimusprofiilin sekä teki esityksen sen organisaatioksi. Työryhmä hahmotteli yksikön organisaatiolle kaksi vaihtoehtoista toteuttamistapaa, joiden pohjalta se teki lopullisen esityksensä.

5. SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN RAKENNE JA SUHDE ULKOPOLIITTISEEN INSTITUUTTIIN

Työryhmä tarkasteli uuden tutkimusyksikön organisaatorakenteesta tehtävän esityksen taustaksi viime kädessä kahta vaihtoehtoista mallia. Kumpikin malli edellyttää yhteyttä Ulkopoliittisen instituutin toimintaan.

5.1. Kansainvälinen tutkimuskeskus

Itsenäinen säätiörakenne tarjoaisi toimintakelpoisen pohjan uuden tutkimusyksikön perustamiselle ja toiminnalle.

Yksikkö olisi muodoltaan lähinnä tutkimushankkeita suunnitteleva ja hallinnoiva *keskus*, jollaiseen malliin jo työryhmän toimeksiannossakin viitataan. Lähtökohtana on, että keskuksen pysyvä hallintorakenne olisi kevyt, jolloin se mukautuisi helpommin myös mahdollisiin vaihteluihin kokonaisrahoituksessa.

Keskuksen johtoon asetettaisiin johtokunta, joka puolestaan nimittäisi keskukselle johtajan. Keskuksen perustana toimivan säätiön peruskirjassa määriteltäisiin tapa, jolla johtokunta valitaan. Johtaja vastaisi keskuksen tutkimuksellisesta linjasta ja jatkuvuudesta muun muassa hoitamalla tutkimusrahoitusta ja suunnittelemalla tutkimusprojekteja. Hän vastaisi myös keskuksen muun akateemisen ohjelman suunnittelusta sekä hoitaisi suhteita muihin tutkimuslaitoksiin ja yhteistyökumppaneihin. Keskuksen tieteellistä toimintaa seuraamaan perustettaisiin lisäksi kansainvälinen asiantuntijaneuvosto.

Yleisten toimintojen ja hallinnon osalta uusi tutkimuskeskus tukeutuisi Ulkopoliittisen instituutin vastaaviin toimintoihin. Työryhmän näkemys on, että laitokset voisivat käyttää yhteisiä palveluja myös kirjasto- ja kokouspalvelujen suhteen. Tästä syystä laitosten pitäisi sijoittua samoihin toimitiloihin.

Uuden tutkimuskeskuksen ja Ulkopoliittisen instituutin välisestä

yhteistoiminnasta ja tutkimusohjelmien koordinoinnista olisi mahdollisuus huolehtia laitosten hallintojen eri tasoilla. Laitosten johtajat voisivat olla jäseninä toistensa johtokunnissa, minkä lisäksi he voisivat myös osallistua tutkimusprojektien suunnitteluun toisessa laitoksessa. Laitosten välillä voitaisiin mahdollisuuksien mukaan toteuttaa yhteisiä projekteja sekä järjestää yhteisiä seminaareja ja muita tilaisuuksia.

Projektiverkosto:

Uuden tutkimuskeskuksen tutkimustoimintaa esitetään pohjautuvaksi tutkimusprojekteihin, jotka luotaisiin sen keskeisten tutkimusaiheiden ympärille. Projektien henkilöresurssit vaihtelisivat niiden luonteesta riippuen. Projektien johtoon tulisivat suomalaiset tai kansainväliset tutkimusjohtajat. Koska uuden tutkimuskeskuksen imago perustuu viime kädessä tutkimusprojekteihin ja niiden tuloksiin, tulisi projekteihin saada riittävän päteviä ja nimekkäitä tutkijoita. Projektien kesto määriteltäisiin tapauskohtaisesti. Yhdelle tai useammalle projektille voitaisiin antaa pysyvämpi luonne, jos tämä katsotaan keskuksen profiilin tai rahoitusmahdollisuuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi.

Projektit työskentelisivät pääsääntöisesti siten, että tutkijat työskentelevät omilla tahoillaan ja kokoontuvat muutaman kerran projektien aikana. Kokoontumisiin voitaisiin yhdistää myös laajempia seminaareja ja tapaamisia, joiden yhteydessä suomalaisen tutkijayhteisön sekä muiden yhteiskunnallisten tahojen olisi mahdollista tutustua projektien etenemiseen ja niiden tuloksiin.

5.2. Kansainvälinen tutkimusohjelma

Toisessa organisaatiomallissa uusi tutkimusyksikkö rakennettaisiin kansainvälisen tutkimusohjelman muotoon Ulkopoliittisen instituutin yhteyteen. Tutkimusohjelmalle pyritäisiin luomaan edellä esitettyjen määrittelyjen mukainen oma profiili ja vahva kansainvälinen näkyvyys. Ohjelma muodostaisi pysyvät puitteet, joiden sisällä tapahtuvan tutkimuksen kesto määriteltäisiin

tapauskohtaisesti .

Tutkimusohjelmalle tulisi antaa oma nimi ja sille tulisi perustaa tietty määrä omaa hallintoa: ohjelmalle nimitettäisiin muun muassa oma kansainvälisesti rekrytoitu johtaja sekä kansainvälinen asiantuntijaneuvosto. Ohjelmalla voisi olla myös oma pieni hallintohenkilökuntansa UPI:n yhteydessä. Tutkimusohjelmassa tulisi olla tietty määrä pysyvämpiä tutkijan paikkoja muiden paikkojen ollessa sidoksissa kulloistenkin projektien rahoitukseen ja kokonaismuotoon. Tutkijoiden tulisi olla kansainvälisesti rekrytoituja. Ohjelmalla voisi mahdollisuuksien mukaan olla myös oma informaatiovastaavansa, joka hoitaisi siihen liittyvää tietopalvelutoimintaa UPI:n kirjaston yhteydessä.

Ratkaiseva ero työryhmän hahmottelemaan ensimmäiseen organisaatiomalliin koskisi tutkimusohjelman juridista asemaa. Toisessa mallissa tutkimusohjelma tulisi Ulkopoliittisen instituutin ja sen kokonaisbudjetin varaan taloudellisesti erilliseksi kokonaisuudeksi. Tutkimusohjelma ei olisi oma juridinen henkilönsä, vaan se saisi oikeustoimikelpoisuutensa Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiön kautta. Tutkimusohjelmalla olisi oma kirjanpito ja omat tilinpidolliset tarkastukset.

Työryhmä päätti selvittää, kuinka tutkimusohjelman muotoon rakennetun tutkimusyksikön perustamisen edellytykset poikkeaisivat sen esittämän tutkimuskeskusmallin perustamisen edellytyksistä. Seuraavassa selvitetään lyhyesti toisen organisaatiomallin toimintaedellytyksiä tutkimustarpeen , kansainvälisen profiilin ja näkyvyyden kannalta.

Kansainvälinen tutkimusohjelma eurooppalaisen turvallisuustutkimuksen kentässä:

Eurooppalaisiin turvallisuuskysymyksiin erikoistuneita pysyviä tutkimusohjelmia on sekä varsinaisissa turvallisuuskysymysten tutkimuslaitoksissa että profiililtaan laajemmissa, esimerkiksi kansainvälisiin suhteisiin tai eurooppapolitiikkaan suuntautuneissa tutkimuslaitoksissa. Pysyvämpiä ohjelmia löytyy lisäksi yliopistojen alaisuudesta. Euroopan unionin

turvallisuusproblematiikkaan liittyviä suurehkoja tutkimusohjelmia löytyy esimerkiksi *Centre for European Policy Studies*:sta, Bonnin *Institut für Europäische Politik*:sta , *Institut français des relations internationales*:sta, *Peace Research Institute Frankfurt*:sta sekä myös Tukholman *Utrikespolitiska institutet*:sta. Lisäksi WEU:n tutkimuslaitos Pariisissa keskittyy EU:n sotilaallisen ulottuvuuden tutkimiseen. Pohjoismaissa EU:n turvallisuuskysymyksiä on näkyvimmin pitänyt esillä Kööpenhaminan *Centre for Peace and Conflict Research*.

Turvallisuuskysymysten tutkimusohjelmien rakenteellinen ja toiminnallinen itsenäisyys suhteessa katto-organisaatioon vaihtelee. Projekteilla on useimmiten oma vastuullinen johtajansa sekä pieni sihteeristönsä. Niillä voi lisäksi olla omia julkaisusarjoja. Projektien tutkimuksellinen kokonaisuus, niiden tutkijat ja tutkimusaiheet, asetetaan yleensä tietyksi määräajaksi kerrallaan. Vakituisten tutkijanpaikkojen lisäksi projekteissa voi työskennellä vierailevia tutkijoita lyhyempiä aikoja.

Suomeen perustettavalla uudella ohjelmalla tulisi olla selkeä profiili ja vahvaa kansainvälistä näkyvyyttä, jotta se kykenisi vetämään puoleensa sekä riittävän päteviä tutkijoita että kansainvälistä rahoitusta. Ohjelmalla tulisi olla myös oma englanninkielinen nimensä, joka rajaa sen muusta UPI:sta. Euroopan unionin pohjoisen ulottuvuuden turvallisuusproblematiikka näyttäisi tutkimusohjelmankin tapauksessa sopivalta profiilinmäärittelyltä, sillä muut EU:n turvallisuuteen suuntautuneet ohjelmat ovat profiililtaan yleisempiä. Tutkimusohjelman tarkempi suuntaaminen ja kysymyksenasettelu edellyttäisi erityisesti mahdollista rahoitusta ajatellen tarkkaa harkintaa ja yhteistyötä myös EU:n päätösvalmistelun ja HVK:ssa mahdollisesti perustettavan analyysi- ja suunnitteluyksikön kanssa.

5.3. Työryhmän esitys tutkimusyksikön organisoimiseksi

Työryhmä esittää yllä esiteltyä kansainvälistä tutkimusohjelmaa uuden tutkimusyksikön organisaatioperustaksi. Työryhmä teki esityksensä vertailtuaan ohjelmamallin ja tutkimuskeskusmallin perustamiseen ja toimintaan liittyviä

yksityiskohtia. Työryhmä tuli vertailussa siihen tulokseen, että vaikka näiden kahden organisaatiomuodon väliset erot jäävät varsin pieniksi, liittyy tutkimusohjelmaan tiettyjä tärkeitä etuja. Tutkimusohjelma näyttää myös olevan se organisaatiomuoto, jonka suuntaan eurooppalaiset tutkimuslaitokset ovat yhä vahvemmin kulkemassa.

Tutkimusohjelman etuna on se, että se voidaan ensinnäkin perustaa kevyemmin järjestelyin kuin tutkimuskeskus ja että sen kytkeminen Ulkopoliittisen instituutin hallinnolliseen yhteyteen on yksinkertaisempaa. Näistä syistä ohjelman muotoon perustettu tutkimusyksikkö voi myös käynnistää toimintansa tutkimuskeskusta nopeammin. Toisena etuna tutkimuskeskukseen nähden on se, että tutkimusohjelman toiminta on helpommin mukautettavissa vaihteleviin taloudellisiin olosuhteisiin. Tutkimustoiminta voidaan saattaa käyntiin suhteellisen vähäiselläkin määrällä tutkijoita ja tavoitteeksi voidaan asettaa tutkijanpaikkojen ja tutkimusprojektien vähittäinen kasvattaminen. Tutkimusohjelmaa voidaan tarvittaessa myös vahvistaa rakenteellisesti ja se voidaan myöhemmin muuttaa esimerkiksi yllä hahmotellun tutkimuskeskuksen muotoon.

Työryhmä katsoi, että uudelle tutkimusyksikölle on tutkimusohjelman puitteissa mahdollista luoda riittävän vahva kansainvälinen nimi ja profiili. Kansainvälisen rahoituksen hankkimiseksi on tärkeää, että ohjelma muodostaa UPI:sta erillisen taloudellisen kokonaisuutensa.

6. SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN TOIMINTAMUODOT

UPI:n yhteyteen perustettavan kansainvälisen tutkimusohjelman pääasiallinen tutkimustoiminta perustuisi yhden tai useamman tutkimusprojektin ja niiden pohjalta tehtyjen julkaisujen varaan. Ohjelmalla tulisi olla eri tasoisia julkaisusarjoja, jotka vähitellen vakiinnuttaisivat asemansa alaa koskevan kirjallisuuden piirissä. Ohjelma järjestäisi lisäksi eri tyyppisiä seminaareja ja

muita vastaavia tilaisuuksia.

Uudelle tutkimusohjelmalle kehitettäisiin vähitellen myös muita tehtäviä suomalaisen ja eurooppalaisen turvallisuustutkimuksen alueella. Projektien tutkijat voisivat antaa oman panoksensa alalla annettavaan akateemiseen opetukseen Suomessa pitämällä vierailuluentoja tai antamalla tutkimuksen ohjausta. Ohjelma voisi myötävaikuttaa turvallisuustutkimuksen alalla tapahtuvaan tutkijanvaihtoon joko olemassaolevien tutkijanvaihto-ohjelmien kautta tai perustamalla omia ohjelmia. Tutkimusohjelman työkielenä olisi englanti.

Uusi tutkimusohjelma voisi vähitellen ottaa hoitaakseen myös tiedonkeruuseen ja tietohallintaan liittyviä tehtäviä. Sen tulisi muun muassa osallistua sekä kansainvälisten että kotimaisten tietokantojen kehittämiseen.

6.1. Projektien toiminta : julkaisut ja seminaarit

Verkostomuodossa tapahtuvan tutkimustyön tulisi olla hyvin suunniteltua ja koordinoitua, jotta tuloksia olisi saatavissa säännönmukaisesti ja riittävän korkeatasoisten julkaisujen muodossa. Tutkijoilla olisi oltava mahdollisuus kokoontua määrätyn väliajoin sekä pitää muuten yhteyttä toisiinsa esimerkiksi sähköisten viestimien kautta. Projektien johtajilla tulisi olla keskeinen vastuu projektien toteutumisesta esitettyjen suunnitelmien mukaisesti.

Toiminnan alkuvaiheessa uudelle ohjelmalle tulisi ryhtyä luomaan vähintään kahta julkaisusarjaa tutkimusten julkaisemista varten. Projektien keskeisten tulosten ja loppuraporttien julkaisemista varten tulisi harkita englanninkielisen julkaisusarjan perustamista kansainväliselle kustantajalle. Sarjan olemassaolo toisi joustavuutta ja nopeutta yksittäisten julkaisujen tuomiseen markkinoille. Tunnustetun kustantajan ohjelmaan kuuluva julkaisusarja varmistaisi tutkimuslaitoksen kansainvälisen roolin ja näkyvyyden ja toimisi todisteena sen tutkimustoiminnan korkeasta tasosta. Siitä ei kuitenkaan saisi aiheutua ohjelmalle erityisiä kustannuksia.

Ohjelmalle tulisi kuitenkin perustaa myös toinen, *tutkimusraportteja*-tyyppinen, julkaisusarja pienimuotoisempien ja alustavampaa laatua olevien tutkimustulosten julkaisemiseen. Tutkimusohjelman kansainvälisen luonteen huomioonottaen tämänkin sarjan tulisi olla englanninkielinen, mutta sen puitteissa olisi helpompi huomioida myös suomalaisen opetuksen ja kansalaiskeskustelun tarpeet. Tutkimusohjelman järjestämien seminaarien tuloksia ja raportteja voitaisiin julkaista joko tässä sarjassa tai seminaariselosteita varten perustetussa omassa sarjassa.

Uudella tutkimusohjelmalla olisi erityisesti kotimaisessa kentässä tärkeä tehtävä turvallisuuskysymyksiin liittyvien seminaarien järjestäjänä. Osa seminaareista liittyisi ohjelman omien kollektiivien, tutkimusryhmien ja asiantuntijaneuvoston kokoontumisiin ja niihin voitaisiin tapauskohtaisesti liittää osia, jotka olisivat avoimia myös suuremmalle yleisölle. Seminaarit voisivat toimia eräänä yhteydenpitokanavana uuden ohjelman sekä suomalaisten tutkimuslaitosten ja päätösvalmistelun välillä. Niiden avulla olisi mahdollisuus sekä esitellä käynnistyviä projekteja että tuoda loppuraportteja suomalaisen yleisön tietoon ja keskusteltaviksi.

Seminaareja voitaisiin järjestää myös osana uuden tutkimusohjelman kansainvälistä yhteydenpitoa. Ne liittyisivät tutkimuslaitoksien väliseen yhteistyöhön ja mahdollisten yhteisten projektien suunnitteluun. Ohjelma voisi myös tarjota foorumin korkean tason esitelmöitsijöille.

6.2. Muu toiminta ja yhteistyö

Varsinaisen tutkimustyön ja siihen liittyvän julkaisu- ja seminaaritoiminnan lisäksi uudella tutkimusohjelmalla tulisi olla tiettyjä tehtäviä, joiden ansi sijassa voitaisiin katsoa palvelevan suomalaista yleisöä. Uuden ohjelman tutkijat voisivat osallistua vierailijoina suomalaisissa korkeakouluissa annettavaan opetukseen ja tutkimuksen ohjaukseen. Tämä voisi tapahtua joko irrallisempien luentojen ja seminaarien muodossa tai rakentamalla laajempia luentosarjoja tai opintokokonaisuuksia uuden ohjelman tutkimusteemojen varaan. Jälkimmäinen,

laajamittaisempi vuorovaikutus mahdollistaisi sen, että myös suomalaisissa korkeakouluissa tapahtuva opinnäytetyö yhtä hyvin kuin muukin tutkimustyö omaksuisi vähitellen tutkimusohjelman painopistealueita.

Uuden ohjelman tulisi vähitellen kehittyä myös oman alansa tietopalvelukeskukseksi Suomessa. Sille tulisi perustaa kattavat kirja- ja dokumentaatiokokoelmat UPI:n kirjaston yhteyteen. Ohjelman tulisi lisäksi osallistua alansa kansainvälisten ja suomalaisten tietokantojen kehittämiseen. Monipuolisten keskitettyjen tietopalvelujen kautta uusi ohjelma tukisi niukoista resursseista kärsivää suomalaista tutkijayhteisöä yhtä hyvin kuin alan akateemista opetusta ja muuta tiedonvälitystä.

Osana muuta kansainvälistä toimintaa uuden ohjelman tehtäviin kuuluisi myös kansainvälisen tutkijanvaihdon edistäminen turvallisuuskysymysten tutkimuksen piirissä. Ohjelman ja sen yhteistyöverkoston kautta olisi mahdollista järjestää ainakin lyhyempiä tutkijavierailuja ja informoida keskitetysti suomalaisia tutkijoita ja opiskelijoita alan tutkimuslaitosten myöntämistä tutkimusapurahoista. Ohjelma voisi tarvittaessa osallistua kansainvälisiin tutkijanvaihto-ohjelmiin tai perustaa myöhemmin sellaisia yhdessä muiden laitosten kanssa.

7. SELVITYKSEN KOHTEENA OLEVAN TUTKIMUSYKSIKÖN RAHOITTAMINEN

Työryhmän esityksen mukaisen kansainvälisen tutkimusohjelman toimintaan tarvittavat taloudelliset resurssit voidaan jakaa toiminnan yleisiä edellytyksiä luoviin ja ylläpitäviin resursseihin sekä operatiivisen toiminnan edellytyksiä luoviin resursseihin.

7.1. Rahoituksen pääasialliset lähteet

Työryhmä esittää, että uuden tutkimusohjelman perustamisrahoitus ja toiminnan yleisiin edellytyksiin tarvittavat varat osoitetaan Suomen valtion vuoden 1997 talousarviossa lisäyksenä Opetusministeriön määrärahoihin. Yleiset edellytykset käsittävät ohjelman toiminnalliseen perustaan liittyvät kustannukset kuten tutkimusjohdon palkka- ja matkakustannukset, hallintohenkilökunnan palkkakustannukset, työtilojen ja -laitteiden hankkimisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset, posti-, puhelin- ja fax-kustannukset sekä kirjasto- ja tietopalvelutoimintaan liittyvät kustannukset. Tutkimusohjelman toiminnan yleiset edellytykset on ensin varauduttava korvaamaan suomalaisin, ja lähinnä valtion, varoin. Lähtökohtana on, että toiminnan yleisiä kustannuksia voidaan myöhemmin rahoittaa myös operatiivisen toiminnan pyörittämiseen liittyvän projektirahoituksen kautta.

Varsinaiseen operatiiviseen toimintaan tarvittavat varat esitetään hankittaviksi projektirahoituksena sekä suomalaisista että kansainvälisistä lähteistä. Projektien rahoittamisessa voi useampia rahoitusmalleja tulla kysymykseen. Samaan projektiin voidaan niinikään soveltaa useampaa mallia.

Projekteille voidaan ensinnäkin hakea rahoitusta tutkimustyötä rahoittavilta yksityisiltä ja julkisilta tahoilta. Suomessa näitä ovat esimerkiksi Suomen Akatemia, ministeriöt (esim. UM:n sektorirahoitus) ja erilaiset säätiöt kuten Suomen Kulttuurirahasto. Tiettyjen aihepiirien kohdalla saattaa myös elinkeinoelämä olla kiinnostunut tutkimuksen rahoittamisesta. Vastaavaa projektirahoitusta on mahdollista hakea tutkimusta rahoittavilta kansainvälisiltä tahoilta kuten Nordisk Forskningsutdanningsakademilta (NorFa), Bertelsmann Stiftung:lta tai tietyiltä kansainvälisiltä järjestöiltä sekä yksityisiltä tahoilta. Euroopan unionilta saatava rahoitus tulisi lähinnä sen puiteohjelmien kautta, jotka tällä hetkellä eivät painota turvallisuuskysymyksiä. Myös EU:n TACIS- ja PHARE-rahoitus saattaisi tietyissä tapauksissa tulla kysymykseen.

Toisena rahoitusmallina on projektien rahoittaminen yhdessä muiden tutkimusyksiköiden tai tutkimusta rahoittavien tahojen kanssa. Tämä

rahoitusmalli on tyypillinen verkostomuodossa toteutuville tutkimushankkeille. Tässä tapauksessa tutkimusprojekti voidaan suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi muiden tutkimuslaitosten kanssa siten, että kukin osallistujataho vastaa määrätystä osasta projektin rahoitusta. Perustettavalle tutkimusohjelmalle esitetyn profiilin huomioonottaen on todennäköistä, että ainakin turvallisuuskysymyksiä käsittelevät pohjoiseurooppalaiset tutkimuslaitokset samoin kuin unionin politiikkaa seuraavat tutkimuslaitokset saattavat olla kiinnostuneita tällaisesta yhteistyöstä.

7.2. Rahoituksen tarve ja sen kohdentaminen

Tarvittavan rahoituksen kokonaismäärä riippuu olennaisesti tutkimusohjelman hallinnoimien ja rahoittamien tutkimusprojektien ja niissä työskentelevien tutkijoiden kokonaismäärästä. Projektien suuruus ja niissä työskentelevien tutkijoiden fyysinen sijoittuminen asettaa edelleen vaatimukset hallinnon ja hallinnollisten palvelujen mittasuhteille. Työryhmä ei ole päätenyt esittämään mitään kiinteää lukumäärää uuden tutkimusohjelman projektien tai tutkijanpaikkojen suhteen. Sen näkemyksenä on, että projektien määrä voi vaihdella kulloisistakin rahoitusjärjestelyistä riippuen. Seuraava rahoitusarvio perustuu tämän johdosta uudelle ohjelmalle esitettyyn lähtötilanteeseen. Ohjelmalla tulee olla lähtötilanteessa sen verran hallinnollista ja operatiivista kapasiteettia, että sen tässä raportissa esitettyjen yleisten edellytysten mukainen toiminta samoin kuin sen oma varainhankinta saadaan uskottavasti käynnistetyksi.

Työryhmä esittää, että uudelle yksikölle perustettaisiin lähtötilanteessa tutkimusjohtajan ja sihteerin paikat ja että sille varattaisiin resursseja kahden projektin käynnistämistä varten. Palkkakulujen lisäksi projekteja ja tutkimusjohtajaa varten varataan matkakuluja.

Hallinnollisten toimintojen perustamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten arvioinnissa lähdetään siitä, että nämä palvelut luodaan UPI:n hallintoa laajentamalla. Tämä merkitsee sekä henkilöresurssien että toiminnan

fyysisten resurssien lisäämistä. UPI:n hallintohenkilöstöä esitetään vahvistettavaksi tarvittavalla määrällä kanslia- ja kirjastohenkilökuntaa. Lisäksi tarvitaan kertaluonteisia kaluste-, atk- ja konntorikonehankintoja sekä puhelin- ja tiedonhankintajärjestelmien laajennusta. Työryhmä esittää, että UPI:n hallinnon vahvistaminen suoritetaan kiinteänä osana uuden tutkimusohjelman perustamista.

Työryhmä esittää, että valtion talousarvioon sisällytetään vuodelle 1997 4 milj. mk uuden tutkimusohjelman perustamisvaihetta ja käynnistämistä varten. Varoilla palkataan tutkimusjohtaja ja sihteeri, käynnistetään tutkimusprojektien suunnittelu ja toteuttaminen, aloitetaan uuden ohjelman markkinointi sekä suoritetaan tarvittavat laajennukset UPI:n hallinnossa ja toimitiloissa. Seuraavia vuosia varten tarvittavat varat määritellään ohjelman täsmällisemmän muodon hahmotuttua. Räsitusä keventää se, että osa yleiskustannuksista voidaan vähitellen kirjata projektikustannusten piiriin.

8. TYÖRYHMÄN ESITYS: TIIVISTELMÄ

Valtioneuvoston kanslia asetti 25.10.1995 työryhmän selvittämään Helsinkiin sijoitettavan eurooppalaisten turvallisuuskysymysten tutkimuslaitoksen perustamisen edellytyksiä sekä hahmottelemaan tällaisen laitoksen tutkimusprofiilin. Työryhmä sai esityksensä valmiiksi 14.5.1996. Selvitystyönsä pohjaksi työryhmä kuuli myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Työryhmän tehtävää täsmennettiin toimeksiannossa määrittelemällä selvityksen kohteena olevan tutkimuslaitoksen luonne tutkimushankkeita ensisijaisesti suunnittelevaksi ja hallinnoivaksi keskuksesi, joka toimisi kiinteässä yhteydessä sekä kotimaisten että kansainvälisten tutkimuslaitosten ja tutkijoiden kanssa. Lisäksi todettiin pyrkimyksenä olevan laitoksen kiinteiden kustannusten minimoinnin ja resurssien suuntaamisen tutkimushankkeisiin. Kotimaisen rahoituksen lisäksi mm. EU:n projektirahoitusta pidettiin tärkeänä mahdollisuutena. Toimeksiantoon oli lisäksi kirjattu ajatus uuden

tutkimuslaitoksen yhteistyöstä Ulkopoliittisen instituutin kanssa.

Työryhmän yksimielisenä näkemyksenä on ollut alusta alkaen, että Suomesta organisoitavaa turvallisuuskysymysten tutkimusta olisi kehitettävä muun muassa tutkimuksen kansainvälistä profiilia vahvistamalla. Samalla on lähdetty siitä, että Suomesta organisoitavan tutkimuksen tulisi tuoda jotakin uutta eurooppalaiseen tutkimuskenttään ja että sillä tulisi olla oma selkeä profiilinsa. Työryhmän toimeksiannon aikana tapahtunut Euroopan poliittinen kehitys on vain vahvistanut näkemyksiä turvallisuuspoliittisen tutkimustiedon ja asiantuntemuksen tarpeesta. Turvallisuuskysymykset ovat jatkuvasti korostuneet eurooppalaisessa politiikassa samalla kun valtioiden välinen turvallisuuspoliittinen yhteistyö on saanut uusia muotoja. Euroopan unioni on saanut entistä vahvemman turvallisuuspoliittisen roolin muun muassa Itä-Eurooppaan suuntautuvan vakauspolitiikan kautta. Unionin aikomuksena on myös lujittaa poliittis-sotilaallisia toimintavalmiuksiaan käynnissä olevan hallitustenvälisen konferenssin pohjalta. Työryhmä pitää Euroopan unionia keskeisenä viitekehyksenä Suomeen perustettavalle uudelle turvallisuuskysymysten tutkimukselle. Työryhmän mukaan uusi tutkimus tulee kytkeä Euroopan unionin pohjoisen ulottuvuuden turvallisuusproblematiikkaan. Tutkimuksen tulee ryhmän esityksen mukaan olla lähtökohdiltaan käytännönläheistä (*policy-oriented*) ja monitieteistä ja sen kohteiden määrittelyssä tulee ottaa huomioon EU:n kansainvälinen asema ja turvallisuuspoliittiset intressit.

Työryhmä päätyi siihen, että Ulkopoliittisen instituutin yhteyteen perustettava kansainvälinen tutkimusohjelma tarjoaa sopivimmat puitteet Suomeen perustettavalle uudelle turvallisuuskysymysten tutkimukselle. Ohjelman etuna on se, että se on hallinnollis-taloudellisesti riittävän kevyt ja joustava ja että sen on helppo toimia yhteistyössä alalla jo olemassaolevien kotimaisten ja ulkomaisten tutkimusyhteisöjen kanssa. Tutkimusohjelmalle tulee kuitenkin luoda oma vahva kansainvälinen profiilinsa ja nimensä.

Työryhmä esittää, että eurooppalaisten turvallisuuskysymysten kansainvälinen tutkimusohjelma perustetaan taloudellisesti itsenäiseksi osaksi Ulkopoliittisen

instituutin hallintoa. Ryhmä esittää ohjelmalle omaa kansainvälisesti rekrytoitua tutkimusjohtajaa ja asiantuntijaneuvostoa. Ohjelman tutkimustoiminta perustuisi verkostomuodossa toimiviin tutkimusprojekteihin. Tutkimusten julkaisemista varten ohjelmalle tulisi perustaa julkaisusarja kansainväliselle kustantajalle. Sen muina toimintamuotoina olisivat tieteelliset seminaarit sekä muu yhteistyö ja tutkijanvaihto niin suomalaisten kuin ulkomaisten tiedeyhteisöjen kanssa.

Työryhmän esityksen mukaan uuden tutkimusohjelman valmisteleminen, perustamisesta sekä sen hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset tulisi kattaa Suomen valtion budjettivarojen. Varsinaiseen tutkimustoimintaan tarvittavia varoja tulee hankkia kotimaisista ja kansainvälisistä tutkimusta rahoittavista lähteistä. Myöhemmin pitää pyrkiä siihen, että sekä tutkimustoiminnasta että sen hallinnoinnista aiheutuvia kustannuksia korvataan entistä enemmän koti- ja ulkomaisen projektirahoituksen turvin.

Työryhmä esittää, että Suomen valtion talousarvioon sisällytetään vuodelle 1997 4 milj. mk lisäystä Opetusministeriön määrärahoihin esityksen mukaisen eurooppalaisten turvallisuuskysymysten kansainvälisen tutkimusohjelman perustamiseen ja käynnistämiseen. Käynnistysvaiheessa uudelle ohjelmalle tulisi palkata tutkimusjohtaja ja ryhtyä kahden tutkimusprojektin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Samalla Ulkopoliittisen instituutin hallintoa tulisi vahvistaa uuden tilanteen edellyttämällä tavalla.

LIITE I:

EUROPEAN RESEARCH INSTITUTES IN THE AREA OF SECURITY POLICY

Categorised in three groups at the basis of size and importance

Following details are put forth:

1. Name of the institute
2. Address, phone, fax
3. Director; number of staff
4. Status
5. Forms of activity
6. Current research projects, orientations

I MAIN EUROPEAN RESEARCH INSTITUTES IN THE AREA OF SECURITY POLICY

1. International Institute for Strategic Studies

2. 23 Tavistock Street
London WC2E 7NQ
tel. 44 71 379 76 76
fax. 44 71 836 31 08

3. Director: Dr. John Chipman (director of studies)
Rose Gottemoeller (deputy director)
Commander Andrew Duncan (director)
staff: 40

4. Status: independent, non-governmental

5. Activities: research, periodical publications (*Survival*)

6. Current projects: conceptual problems that affect international strategy; problems of regional security; problems of peacekeeping and conflict resolution

2. Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

2. Pipers väg 28
171 73 Solna

tel. 46 8 55 97 00

fax. 46 8 55 97 33

3. Director: Dr. Adam Daniel Rotfeld
staff: 60

4. Status: private foundation

5. Activities: research, periodical publications

6. Current projects: peacekeeping and regional security; European security and arms control; building a cooperative security system; area studies in the field of international security (Russia, the Baltic States, Middle East, East Asia etc.)

3. Hessische Stiftung Friedens und Konfliktforschung

2. Leimenrode 29

6000 Frankfurt

tel. 49 69 55 01 91

fax. 49 69 55 84 81

3. Director: Ernst-Otto Czempel
staff: 34

4. Status: semi-governmental

5. Activities: research, periodicals, summer school in security policy

6. Current projects: political restructuring of Europe and the roles of OSCE, NATO, WEU and EU; worldwide arms control; weapons in space and missile defence

4. Forschungsinstitut der Deutschen Gesellschaft für Auswärtige Politik

2. Adenauerallee 131

Postfach 1425

5300 Bonn

tel. 49 228 2675 150

fax. 49 228 2675 173

3. Director: Dr. Karl Kaiser
staff: 14 (members 1500)

4. Status: non-governmental

5. Activities: research, conferences, journal (*Internationale Politik*)

6. Current projects: United Germany in a Wider Europe; Franco-German Relations

5. Royal Institute of International Affairs

2. Chatham House, 10 St. James Square
London SW1Y 4LE

tel. 44 71 930 22 33

fax. 44 71 839 35 93

3. Director: Professor Sir Laurence Martin
staff: 86

4. Status: independent body

5. Activities: research, conferences, publications

6. Current projects: Asia Pacific Programme; Energy & Environmental Programme; European Programme; International Economics Programme; International Security Programme; Middle East Programme; Russia and Eurasia Programme

6. Institut Français des Relations Internationales (IFRI)

2. 27, rue de la Procession

75740 Paris Cedex 15

tel. 33 1 40 61 60 00

fax. 33 1 40 61 60 60

3. Director: Thierry de Montbrial
staff: 55

4. Status: private institute

5. Activities: research, periodical publications (*RAMSES*, *Politique étrangère*), conferences and meetings

6. Current projects: the reorganisation of the European security system; security issues in the Third World and their impact on North-South relations; the future of French defence and security policy after the Cold War

II IMPORTANT EUROPEAN RESEARCH INSTITUTES IN THE AREA OF SECURITY POLICY

1. Western European Union Institute for Security Studies

2.43 Avenue du Président-Wilson

75775 Paris Cedex 16

tel. 33 1 53 67 22 00

fax. 33 1 47 20 81 78

3. Director: Guido Lenzi; staff: 5-10

4. Status: maintained by WEU

5. Activities: research, seminars and conferences, classified reports to WEU governments, to the Council and its working-groups

6. Current projects: the security dimension of the EU; European security and the transatlantic relationship; the development of wider European security structures (OSCE and relations with the CIS countries); development of a common European defence policy; economic and industrial aspects of European security; the Mediterranean dimension of European security

2. International Institute for Peace

2. Möllwaldplatz 5

A-1040 Vienna

tel. 0222-504 43 76

fax. 0222-505 32 36

3. Director: Prof. Dr. Lev Voronkov

staff: 10

4. Status: international non-governmental organisation with consultative status at ECOSOC and UNESCO

5. Activities: research, workshops, educational activities, periodical publications (*Peace and the Sciences*)

6. Current projects: interdependence as a strategy for peace; future tasks for the UN, security structure for Europe in the post-Cold-War era; reconstruction of countries of Central and Eastern Europe; conversion: challenges and experiences; alternative understanding of security

3. Centre for European Policy Studies (CEPS)

2. Place du Congrès 1

B-1000 Brussels

tel. 32 2 229 39 11

fax. 32 2 219 41 51

3. Director: Prof. Peter Ludlow

staff: 20

4. Status: independent international association

5. Activities: research, periodical publications (*The Annual Review of European Community Affairs*)

6. Current projects: European institutions; the external relations of the EU; security and defence (comprising *The Changing Context of Security After the Cold War*; *The Institutional Arrangements for Security and Defence to be Developed in the IGC* etc.)

4. Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix (GRIP)

2. Rue van Hoorde 33

B-1030 Brussels

tel. 32 2 241 84 20

fax. 32 2 245 19 33

3. Director: Bernard Adam

staff: 13

4. Status: private institute

5. Activities: research, periodical publications

6. Current projects: European security and defence; European arms production and sales to the Third World

5. Russian Institute for Strategic Studies (RISS)

2. Flotskaya, 15

125413 Moscow

tel. 095 454 9264

fax. 095 454 92 65

3. Director: Evgeny Mikhailovich Kozhokine

staff: 70

4. Status: state organisation

5. Activities: research, advisory tasks vis-à-vis the Russian government, seminars, publications, consulting and information services

6. Current projects: general problems connected with national security; Russian foreign policy

6. Centre d'Etudes de Défense et de Sécurité Internationale (CEDSI)

2. Faculté de Droit, Université des Sciences Sociales, Grenoble Cedex

tel. 33 76 82 55 16

fax. 33 76 82 56 54

3. Director: Jean-Francois Guilhaudis

staff: 15

4. Status: university institute

5. Activities: research, periodical publications

6. Current projects: disarmament, French conception of verification

7. Centre d'Etudes et de Recherches sur l'Armée (CERSA)

2. 2 ter, rue des Puits Creusés

31000 Toulouse

tel. 33 61 21 69 38
fax. 33 61 63 37 98
3. Director: Lucien Mandeville
staff:14
4. Status: university institute
5. Activities: research
6. Current projects: security in Europe and in the Western Mediterranean; defence policies (of British parties, of Spain and Portugal, of West Mediterranean States)

8. Institute for European Defence and Strategic Studies (IEDSS)

2. 13-14 Golden Square
London W1R 3AG
tel. 44 1 439 87 19
fax. 44 1 439 20 34
3. Director: Gerald Frost
staff:?
4. Status: private
5. Activities: research, periodical publications (*European Security Analyst*), seminars and conferences
6. Current projects:

9. Berghof-Institut für Friedens und Konfliktforschung (BSK)

2. Altensteinstrasse 48a
1000 Berlin 33
tel. 49 30 831 80 90
fax. 49 30 831 59 85
3. Director: Dr. Ulrich Albrecht
4. Status: private institute
5. Activities: research, periodical publications, teaching
6. Current projects: out of area operations of NATO; women and the military; tendencies towards military-industrial cooperation and a common security policy in Western Europe

10. Greek Institute for International and Strategic Studies (GISS)

2. 7 Kriezotou Street
10671 Athens
tel. 30 1 362 7878
fax. 30 1 362 9572
3. Director: Prof. P.Nikiforos Diamandouros

4. Status: private
5. Activities: research, publications, seminars and conferences, training fellowships and grants
6. Current projects: Greece and the European Political Co-Operation; the Greek Military-Industrial Complex; Greece and Turkey,etc.etc.

11. Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

2. Postboks 8159
0033 Oslo
tel. 47 22 17 70 50
fax. 47 22 17 70 15
3. Director: no permanent director at the moment
staff:23 (41)
4. Status: semi-governmental
5. Activities: research, periodical publications (*Internasjonal Politikk*), conferences and seminars
6. Current projects: the future of NATO and Norway's role in it; the significance of the European defence cooperation for Norway, Nordic defence cooperation, Russian foreign and security policy (Senter for Russlandsstudier)

12. United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR)

2. Palais des Nations
1211 Geneva
tel. 41 22 734 60 11
fax. 41 22 733 98 79
3. Director:Jayantha Dhanapala
staff:9
4. Status: autonomous institute within the framework of UN
5. Activities: research, conferences, publications
6. Current projects: disarmament and verification, national security concepts, security of third world countries, non-military aspects of security

Common group: Research Institutes Connected with the Defence

Austria: Institut für Militärische Sicherheitspolitik (IMS)
Belgium: Centre d'Etudes de Défence (CED)
Italy: Centro Militare di Studi Strategici
Norway: Försvarets forskningsinstitut
Sweden: Försvarets forskningsanstalt
United Kingdom: Royal United Service Institute for Defence Studies (RUSI)

- governmental bodies the research activities of which are connected with issues of national defence and strategies in the first place
- also other activities like teaching and seminars

III OTHER EUROPEAN INSTITUTES IN THE AREA OF SECURITY POLICY

Covering:

- minor research institutes or institutes, where security issues form one topic
- university institutes or correspond. focusing at security questions

Austria:

Österreichisches Institut für Internationale Politik (Laxenburg)

Belgium:

Centre d'Etudes des Relations Internationales et Stratégiques (Université Libre de Bruxelles)

Centre de Recherche et d'Information sur la Paix (Bruxelles)

Denmark:

Center for Peace and Conflict Research (University of Copenhagen)

Dansk Udenrigspolitisk Institut (Copenhagen)

France:

Centre "Droit et Defense" (Universite René Descartes; Paris V)

Centre d'Etudes et de Prospective Strategique (Paris)

Centre d'Etudes et de Recherche sur les Stratégies et les Conflicts (Université de Paris I Sorbonne)

Fondation pour les Etudes de Défense Nationale (Paris)

Institut de Politique Internationale et Européenne (Université de Paris X)

Germany:

Bertelsmann Foundation

Stiftung Wissenschaft und Politik - Forschungsinstitut für Internationale Politik und Sicherheit (Ebenhauser/Isar)

Institut für Europäische Politik (Bonn)

Arbeitsgruppe Naturwissenschaft und Internationale Sicherheit (Universität Hamburg)

Forschungsstelle Kriege, Rüstung und Entwicklung (Universität Hamburg)

Institut für Sicherheitspolitik (Universität Kiel)

Institut für Internationale Studien (Karl Marx Universität)
Arbeitsgruppe Friedensforschung und Europäische Sicherheitspolitik (Mosbach)
Institut für Internationale Beziehungen (Potsdam)
Forschungsinstitut für Friedenspolitik e.v. (Starnberg)
Arbeitsgruppe Friedenforschung (Universität Tübingen)

Greece:

Hellenic Foundation for Defence and Foreign Policy (University of Athens)

Italy:

Istituto Affari Internazionali (Rome)

Netherlands:

Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael (The Hague)

Norway:

Institutt for fredsforskning (Oslo)

Fridtjof Nansen Institutt (Lysaker)

Russia:

Center for Political and International Studies (Moscow)

Council on Foreign and Security Policy (Moscow)

Institute of Contemporary International Problems of the Diplomatic Academy of the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation (Moscow)

Spain:

Centre d'Estudis sobre la Paz y el Desarmament (Universidad Autonoma de Barcelona)

Centro de Investigación para la Paz (Madrid)

Instituto Espanol de Estudios Estrategicos (Madrid)

Sociedad de Estudios Internacionales (Madrid)

Sweden:

Utrikespolitiska institutet (Stockholm)

Switzerland:

Geneva International Peace Research Institute

Programme d'Etudes Strategiques et de Sécurité Internationale (Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales, Geneva)

ISBN 951-53-0888-7
ISSN 0782-6028
Yliopistopaino
Helsinki 1996
Pikapaino